

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра бухгалтерського обліку та аудиту

РЕФЕРАТ
кваліфікаційної роботи
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування»
(шифр та найменування спеціальності)
за магістерською програмою професійного спрямування
«Облік, аудит та оподаткування підприємницької діяльності»
(назва магістерської програми)

на тему: «Облік та контроль основних засобів: нормативне забезпечення та діюча практика (на прикладі КП «Теплопостачання міста Одеси»)»

Виконавець:

студентка обліково-економічного факультету

Конівченко Каріна Юріївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

Науковий керівник

кандидат економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Сиротенко Наталія Анатоліївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

/підпис/

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Для нарощування обсягів основних засобів та збільшення їх віддачі необхідне якісне обґрунтування методологічних засад існування цілої системи обліку та контролю за основними засобами на підприємстві та прийняття якісної ефективної системи управління.

Основні засоби є фундаментальним активом для здійснення господарської діяльності підприємств і забезпечує стабільність виробництва. Тому контроль за їх використанням, вирішенням проблемних питань, таких як організація обліку, нарахування амортизації, визначення необхідності модернізації отриманих вигод, є необхідним для досягнення цілей підприємства.

Одним з найважливіших чинників, що позитивно впливають на розвиток українських підприємств – оптимізація надходження інвестицій, що надходять від інвесторів за умови правильного відображення інформації про наявні потужності, права власності, можливість розширюватись та отримувати ще більшу віддачу від використання основних засобів.

Виявлення проблем, що виникають у процесі розгляду теоретичних засад обліку та контролю основних засобів мають бути вирішені на прикладі КП «Теплопостачання міста Одеси».

Мета та завдання дослідження. Метою дослідження є вивчення теоретичних та практичних засад обліку, контролю та аналізу основних засобів, надання рекомендацій щодо покращення організаційно-методичного забезпечення.

Досягнення вказаної мети передбачає послідовне вирішення в роботі таких задач:

- описати науково-методичні підходи щодо визнання основних засобів в бухгалтерському обліку, сучасний стан первинного обліку основних засобів, ефективність використання методів нарахування амортизації щодо окремих груп та об'єктів основних засобів;

- дослідити діючу практику обліку та контролю руху основних засобів на КП «Теплопостачання міста Одеси» та особливості нарахування амортизації, склад та структуру основних засобів;

- проаналізувати ефективність використання основних засобів на підприємстві;

- запропонувати економіко-математичну модель, яка дозволить виявити основні складові, що забезпечить збільшення рівня віддачі основних засобів досліджуваного підприємства;

- обґрунтувати рекомендації, реалізація яких дозволить поліпшити ефективність господарювання на КП «Теплопостачання міста Одеси».

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є процес інформаційного забезпечення системи обліку та контролю основних засобів. Предметом дослідження є комплекс теоретичних і практичних питань з обліку, контролю та аналізу основних засобів у КП «Теплопостачання міста Одеси».

Методи дослідження. У процесі дослідження організації і методики обліку, аудиту та аналізу основних засобів використовувалися наступні методи:

порівняння – для встановлення відмінностей і спільних рис у досліджуваних процесах та явищах; абстрагування – для виділення суттєвих факторів, що мають найбільше значення для дослідження процесу руху основних засобів; аналіз – для деталізації предмету дослідження на складові частини; логічний – при побудові логіки й структури дипломної роботи; синтез – для з'єднання окремих рис предмета дослідження в єдине ціле; методичний апарат економіко-математичного моделювання, а саме: регресія – для виявлення складових, що забезпечують поліпшення рівня віддачі основних засобів підприємства; зведення – з метою формулювання рекомендацій, реалізація яких дозволить поліпшити ефективність господарювання на КП «Теплопостачання міста Одеси»; а також методи індукції, дедукції, аналогії, конкретизації, формалізації та ін.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження є праці вітчизняних і зарубіжних учених, монографії, збірники наукових праць, статті у фахових наукових виданнях, законодавчі та нормативні акти України, Кабінету Міністрів України, офіційні статистичні дані, звітність КП «Теплопостачання міста Одеси».

Структура та обсяг роботи. Кваліфікаційна робота магістра складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел (59 найменувань) та 32-х додатків. Загальний обсяг роботи становить 100 сторінок. Основний зміст викладено на 2 сторінці. Робота містить 23 таблиці, 6 рисунків.

Публікації. За результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра опубліковано 2 статті:

1. Конівченко К. Ю. Проблемна амортизація основних засобів сьогодення / К. Ю. Конівченко, О. В. Доценко. // Напрями розвитку обліку, контролю та економічного аналізу в умовах глобалізації : тези доповідей Четвертої міжнар. студ. наук.-практ. інтернет-конф., Одеса, 19 квітня 2018. – С. 74–75.

2. Конівченко К. Ю. Основні засоби в системі бухгалтерського та податкового обліку: проблематика єдиного підходу / К. Ю. Конівченко, О. В. Артюх. // Перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу в контексті євроінтеграції : матеріали Шостої міжнар. наук.-практ. конф., Одеса, 24 травня 2018 р. – С. 65–67.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У першому розділі **«Теоретичні аспекти обліку основних засобів»** розглянуто теоретичні аспекти обліку та контролю основних засобів за національними та міжнародними стандартами, а також проблеми обліку операцій з основними засобами. Наведено організаційно-економічну характеристику КП «Теплопостачання міста Одеси», особливості руху основних засобів та облік нарахування амортизації основних засобів на підприємстві.

У другому розділі **«Діюча практика обліку основних засобів на прикладі КП «Теплопостачання міста Одеси»** проаналізовано динаміку, наявність, структуру і рух основних засобів та ефективність використання основних засобів на прикладі КП «Теплопостачання міста Одеси» протягом 2014-2017 років.

У третьому розділі «*Контроль, аналіз та моделювання основних засобів*» розглянуто організаційно-методичні засади контролю, запропоновано посилити контроль за збереженням, використанням, а також документальним оформленням операцій з основними засобами, проводити обов'язкову переоцінку основних засобів наприкінці кожного року, обирати раціональний метод амортизації для різних за функціональним призначенням об'єктів основних засобів.

ВИСНОВКИ

В результаті розгляду економічної сутності тлумачення поняття «основні засоби», відмінності джерел визначень та сформовано думку про оптимізацію пошуку новітньої інформації та «модернізації» наукової роботи шляхом використання терміну «основні господарські засоби». Зазначено критерії визнання об'єктів обліку, їх оцінку та класифікацію. Для проведення аналізу актуальним є поділ основних засобів на активні та пасивні, тобто за безпосередньою участю у виробничому процесі. Розглянуто сучасний стан первинного обліку основних засобів за рівнями нормативного регулювання, ефективність використання методів нарахування амортизації щодо окремих груп та об'єктів основних засобів

КП «Теплопостачання міста Одеси є виробником та постачальником послуг теплової енергії. Облік та контроль ведеться на підприємстві відповідно до нормативних та законодавчих документів: П(С)БО та Податкового кодексу України. Основні засоби підприємства представлені дуже великою кількістю та структурою. Більшу частину основних засобів займають будівлі та споруди, машини і обладнання.

За результатами аналізу стану та ефективності використання основних засобів, що включає аналіз обсягу, складу та структури основних засобів, проведено розрахунок коефіцієнтів оновлення, зносу, вибуття та придатності основних засобів. Узагальнюючим показником, що характеризує ефективність використання основних засобів, є віддача основних засобів.

Встановлено, що позитивна тенденція спостерігається щодо:

- структурного збільшення величини основних засобів вдвічі з 162 млн. грн. у 2015 році до 303 млн. грн. на кінець 2017 року, проте у відносному вираженні вони складають в середньому 21 % майна підприємства;

- збільшення виробничого потенціалу у абсолютному виразі з 190 млн. грн. у 2015 році до 340 млн. грн. на кінець 2017 року, проте у відносному, його величина зменшилась на 3% з 25,43 % у 2015 році до 22,27%;

- збільшення активної частини основних засобів, що вплинуло на позитивну динаміку технічної озброєності праці одного робітника. Якщо у 2015 році у розрахунку на одного робітника припадало 47 тис. грн., які вкладені у машини та обладнання, то у 2017 році вже 69 тис. грн.;

- збільшення озброєності праці основними засобами одного працівника з 64,74 тис. грн. у 2015 році до 132,14 тис. грн. у 2017 році, зокрема технічної озброєності;

– процес оновлення відбувається значно швидше, ніж процес вибуття основних засобів, що призвело до позитивного значення річного приросту основних засобів у 2015-2017 роках (річне збільшення основних засобів у 2015 році склало 9,2 млн. грн., у 2016 році – 112 млн. грн., а у 2017 році – 17,1 млн. грн.);

– простежується тенденція до незначного поліпшення якісного стану основних засобів. Це підтверджується зменшенням коефіцієнта зносу з 0,65 на кінець 2015 року до 0,61 на кінець 2017 року;

– обсяг виробництва продукції на підприємстві у 2017 році порівняно з 2015 роком збільшився на 329 млн. грн.;

Негативними моментами є: переважання пасивної частини основних засобів (75%) над активною частиною (25%); негативна тенденція терміну оновлення основних засобів, через зменшення кількості основних засобів, які надійшли за рік, що в 2017 році склав 34 роки, хоча в 2016 році він складав 4 роки; зменшення віддачі основних засобів у 2017 році порівняно з 2015 роком з 5,59 грн. до 4,68 грн., що є негативною тенденцією, це відбулось через зменшення питомої ваги активної частини у їх середньорічній вартості; збільшення рівня збитковості виробництва з -55,2% у 2015 році до -136,9% у 2017 році через збитковість підприємства.

Побудовано модель оптимізації рівня віддачі основних засобів, що дозволила виділити основні напрями підвищення результативного показника. Невід'ємною умовою здійснення господарської діяльності є забезпечення підприємства, необхідними основними засобами — машинами та обладнанням у переважальній кількості, так як саме вони більш за усіх впливають на рівень віддачі основних засобів і отримання чистого доходу. Відмінною рисою основних засобів є тривалий час їхнього використання, поступовий знос і передача вартості на собівартість знову створеного продукту (виготовленої продукції, виконаних робіт і послуг).

КП «Теплопостачання міста Одеси» щодо обліку та контролю основних засобів рекомендовано:

– вивчати ринок виробництва теплової енергії, постійно слідкувати та підтримувати технічний стан основних засобів, максимально нагромаджувати машини й обладнання, щоб досягти більших обсягів виробництва та реалізації;

– нарощувати обсяги активної частини основних засобів;

– проводити обов'язкову переоцінку наприкінці кожного року;

– обрання методу нарахування амортизації, виходячи з особливостей використання об'єктів основних засобів;

– максимально завантажувати основні засоби у декілька змін;

– посилити автоматизований контроль за ступенем завантаженості основних засобів, щоб не допускати простоїв. Тобто, по-перше, контролювати, де і в який робочий час знаходяться робітники, чим вони займаються, які машини й обладнання зайняті, а які в робочому стані і не працюють тощо;

– складати внутрішній документ контролю характеристик основних засобів, щоб мати змогу вчасно приймати ефективні управлінські рішення і контрольні заходи зі збереження і наявності об'єктів обліку.

Перераховані заходи дозволять поліпшити інформаційне забезпечення системи управління основними засобами та фінансово-господарську діяльність

підприємства, за рахунок збільшення обсягів виробництва, зменшення збитків за рахунок зниження собівартості послуг шляхом переоцінки основних засобів відносно їх стану та зменшення амортизаційних витрат.

АНОТАЦІЯ

Конівченко К.Ю., «Облік та контроль основних засобів: нормативне забезпечення та діюча практика (на прикладі КП «Теплопостачання міста Одеси»)».

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності 071 «Облік і оподаткування» за магістерською програмою професійного за спрямування «Облік, аудит та оподаткування підприємницької діяльності». – Одеський національний економічний університет. – Одеса, 2018.

У роботі розглядаються теоретичні аспекти обліку та контролю основних засобів за національними та міжнародними стандартами, а також проблемні аспекти організаційно-методичного забезпечення операцій з основними засобами. Наведено організаційно-економічну характеристику КП «Теплопостачання міста Одеси», досліджено особливості руху основних засобів та облік нарахування амортизації основних засобів на підприємстві.

Проаналізовано динаміку, наявність, структуру і рух основних засобів та ефективність використання основних засобів на підприємстві протягом 2014-2017 років.

Запропоновано підвищити інформаційність системи обліку основних засобів, посилити контроль за збереженням, використанням, а також документальним оформленням операцій з основними засобами, проводити обов'язкову переоцінку основних засобів наприкінці кожного року, обирати раціональний метод амортизації для різних за функціональним призначенням об'єктів основних засобів.

Ключові слова: основні засоби, амортизація, облік, контроль, аналіз, моделювання, ефективність використання основних засобів.

ANNOTATION

Konivchenko Karina, «Accounting and Control of Fixed Assets: Regulatory Provision and Current Practice (based on example of Heat Supply of Odessa Municipal Company)».

Thesis for Master degree in specialty «071 Accounting and taxation» under the program «Accounting, audit and taxation of entrepreneurial activity». – Odessa National Economic University. – Odessa, 2018.

Diploma thesis deals with theoretical aspects of accounting and control of fixed assets according to national and international standards, as well as the problem aspects of organizational and methodological support of operations with the main means. The organizational and economic characteristics of the Communal enterprise "Heat supply of

the city of Odessa" are presented, features of the movement of fixed assets and accounting of depreciation of fixed assets at the enterprise are investigated.

The dynamics, availability, structure and movement of fixed assets and the efficiency of the use of fixed assets at the company during 2014-2017 years are analyzed.

It is proposed to increase the informality of the accounting system of fixed assets, to strengthen control over the preservation, use, as well as documentary registration of operations with fixed assets, to carry out a mandatory revaluation of fixed assets at the end of each year, to choose a rational depreciation method for various functional purposes of fixed assets.

Keywords: fixed assets, depreciation, accounting, control, analysis, modeling, efficiency of the use of fixed assets.